

SKALNIČKÁŘŮV ROK

Klubový zpravodaj

číslo 52 (2-2005)

OBSAH

NAŠE AKCE:

Přednášky a členské schůze	
Výstava 2005	
Burzy rostlin 2005	
Knihovna	

PĚSTITELSTVÍ:

Miniskalka na talíři (J.Pelantová)	
Aster lynosyris - hvězdnice zlatovlásek (J.Hadač)	
Petrocosmea - zimná kráska (R.Roth)	
Co nového v jehličích (J.Junk)	

CO NÁS ZAJÍMÁ:

Co jsme viděli na květnovém zájezdě	
---	--

INFORMACE Z KLUBU:

Z členské základny	
Drobné zprávy a informace	
Kalendář akcí klubu v 2.pololetí 2005.....	

NAŠE AKCE

PŘEDNÁŠKY A ČLENSKÉ SCHŮZE

Stále se scházíme v sále na Křenové ulici 67 ve 2.poschodí, vždy 1.čtvrtek v měsíci. Výjimkou bude říjen, kdy navštívíme Botanickou zahradu a arboretum MZLU v Černých Polích. Případné změny programu naleznete v klubové vývěsce na Joštové ulici „U Medvídka“. Shánět ochotné přednášející je stále těžší. Nám se přesto podařilo sehnat zkušené a osvědčené lektory, takže se ve druhém pololetí letošního roku můžete těšit na následující zajímavé přednášky:

Čtvrtek 1.září 2005, 16.30

Zdeněk Zvolánek, Karlík

Alpínky divokého západu ve vyšších pouštních podmínkách

Čtvrtek 6.října 2005, **16.00**

Podzim v arboretu

Inspirativní návštěva největší a nejzajímavější brněnské botanické zahrady. Sraz již v 16.00 u horní brány (přístup od tramvajové zastávky linky č.9,11 Bieblova). Provázet nás bude zaměstnankyně arboreta a naše členka, přítelkyně Markéta Nohelová.

Čtvrtek 3.listopadu 2005, 16,30

Zdeněk Řeháček, Hradec Králové

Skalničky z mé zahrady

Praktické rady, doporučení a zkušenosti s vybranými skalničkami od zkušeného pěstitele.

Čtvrtek 1.prosince 2005, 16.30

Jaroslav Baláž, Dolní Rožínka

Květena tureckých hor

Turecko je pro skalničkáře stále lákavé. Uvidíme, co zajímavého tam viděl přítel Baláž. Dataprojektor s fotografiemi uloženými v digitální formě zaručuje kvalitnější projekci, takže se určitě máme na co těšit.

Po Novém roce se sejdem na **Výroční členské schůzi**, která se uskuteční v sále na Křenové 67 v sobotu 21.ledna 2006 v 9.00 . Případná změna termínu či místa VČS bude včas oznámena na prosincové schůzi nebo na korespondenčním lístku.

VÝSTAVA 2005

Letošní ročník klubové výstavy proběhl naposledy v místech mezi skleníky a Bystrckou ulicí. Stavba dalších supermarketů trochu pozmění celý areál Čtyřlístku, dojde k částečné demolicí skleníku, kde jsme doposud mívali prodej rostlin. Proto další akce budou na jiném místě. Ve Čtyřlístku zůstaneme, přesuneme se ale do prostoru bývalé prodejny mezi parkoviště, které slouží hlavně návštěvníkům ZOO a hlavní vstup do Čtyřlístku. Letošní výstava nabídla návštěvníkům některé nové rostliny, které se u nás doposud nevystavovaly. Osázené misky, miniskalky a bonsaje byly rozmístěny na dřevěných bednách potažených pytlovinou. Vzniklo tak pódium, na kterém měly rostliny možnost předvádět svou krásu co nejlépe očím návštěvníků. Další zajímavá expozice byla umístěna v centrální části prodejního skleníku. Byl zde vytvořen systém suchých zídek z plochých kamenů, vznikly tak vyvýšené

záhony, které poskytly azyl „tučnolistým“ skalničkám, především netřeskům ze sbírky přítele Škorpila. Magnetem pro oči zde byly dvě delospermy: zlatožlutá *D.congestum* a jako novinka se zde předváděla *D.spalmanthoides* s drobnějšími růžovými květy.

Hodnocení exponátů

Počínaje letošním rokem jsme trochu pozměnili systém oceňování exponátů. Dosud jsme oceňovali vždy 5 exponátů, což nebylo vždy praktické, neboť se občas stává, že špičkových rostlin, které by si ocenění zasloužily, bývá více. Může nastat i opačný případ (doufám ale, že se tak nikdy nestane), že se sejde opravdu hezkých rostlin jen poskrovnu.

Nejkrásnějšími exponáty letošní výstavy byly vyhodnoceny tyto rostliny:

- kolekce rodu *Trillium* přítele Hadače ze Syrovic
- *Myosotis 'Yeare Mts'* přítele Baláže z Dolní Rožínky
- *Narcissus bulbocodium v. tenuifolium* přítele Baláže z Dolní Rožínky
- *Gentiana verna 'Alba'* přítele Martinka z Letovic
- *Saxifraga sempervivum 'Aphrodite'* přítelkyně Illové z Boskovic
- *Dionysia involucrata* přítele Martana z Brna
- *Pleione limprichtii* v keramickém korýtku přítele Součka z Lysic

Kolekce rodu *Trillium* obsahovala 6 druhů, a to *T.chloropetalum 'Album'*, *T.grandiflorum*, *T.albidum*, *T.ovatum*, *T.luteum* a botanicky sporný druh *T.sessile*.

Myosotis 'Yeare Mts' je blíže neurčený botanický druh novozélandské pomněnky pojmenovaný podle místa, kde byla sbírána. Byl to špičkový exponát, dominující klenotnici, krásný vystouplý bochánek posetý bílými pomněnkovitými květy. Na naší klubové výstavě měla tato několikaletá pomněnka premiéru.

Narcissus bulbocodium v.tenuifolium zaujal v klenotnici sytou zlatožlutou barvou svých četných květů a velice tenkými listy.

Hořce s bílými květy vzrušují stále více pěstitelů. Nelze se proto divit, že *Gentiana verna 'Alba'* získala také jedno ocenění. Bílé hořce jsme již na naší výstavě měli, patřily však k velkokvětým druhům *G.acaulis*, *G.clusii* či *G.angustifolia*. Bílý hořec jarní měl letos premiéru.

Lomikámen *Saxifraga sempervivum 'Aphrodite'* je zřejmě nejkrásnějším a nejpozději kvetoucím kultivarem lomikamenu netřeskovitého. Zvláštní výrazně fialově zbarvené lodyhy a květy krásně kontrastují s jakoby namodralé stříbrnými listovými růžicemi. Dobře narostlá a bohatě kvetoucí rostlina si ocenění určitě zasloužila. Pro zajímavost, byl to jediný oceněný exponát, který do bystrckého výstavního areálu necestoval v kufru osobního automobilu, ale v tašce a autobusem. Spolu s několika dalšími druhy a odrůdami „pozdních Kabšů“ trůnila v jedné z dřevěných vegetačních nádob.

Dionysia involucrata je v době květu velice výraznou a atraktivní skalničkou, kterou ale kultivuje jen omezený počet pěstitelů, kteří vlastní skalničkový skleník. Vystavovaná rostlina byla asi tříletá a návštěvníci ji mohli okukovat v klenotnici.

Desítky orchidejovitých květů v tmavohnědém keramickém korýtku, tak to byla *Pleione limprichtii* a zároveň sedmý letošní oceněný exponát.

Nejzajímavější rostliny z výstavy otiskneme v barevné příloze příštího, tedy 53. vydání našeho klubového zpravodaje.

Celkově se na výstavě sešlo od 20 vystavovatelů přes 150 evidovaných exponátů. Do tohoto počtu nejsou zahrnuty netřesky, které se daly počítat na desítky. Většinu přivezl předseda, přítel **Škorpil**. Ten udělal radost i řadě návštěvníků, kteří potěšili své oko plně rozkvetlými delospermami *D.congestum* a *D.spalmanthoides*. Potěšitelné bylo, že obě rostliny byly také v prodeji, i když ne po celou dobu výstavy.

Manželé **Vlčkovi** letos riskovali ztrátu hezké bílé dvojostice *Incarvillea delavayi* 'Alba'. Naštěstí se letos nic neztratilo, pokud pomínu tu a tam nějaké to udlobnutí.

Přítelkyně **Fabiánková** z Boskovic vystavovala velkou mísu plnou „sluníček“ *Delosperma congestum*, pěkné byly také menší misky s netřesky *Sempervivum ciliatum* ssp.*borisii* a *S.ottii*. *Primula wulfeniana* je hodnotná malá alpská prvosenka, která ale bohužel velice brzy odkvetla. Potěšila mne přítomnost petrklíče *Primula veris* ssp.*columnae*. Odlišuje se výrazně většími květy.

Syrovicový přítel **Hadač** přivezl jako zajímavost pampelišku *Taraxacum pseudoroseum*, která v průběhu kvetení mění barvy, v jedné fázi kvetení dokonce převažuje růžová. Zklamání přinesla *Raffenaldia primuloides*. Je to taková menší „hořčice“, navíc se nepříjemně rozšiřuje podzemními výběžky. Často bývá srovnávána s druhem *Morisia monanthos*, ale myslím, že rozdíl v okrasné hodnotě je velice výrazný.

Přítelkyně **Stodůlková** přivezla ze své prťavé, ale s láskou opečovávané skalky několik rostlin. Mne ale nejvíce zaujala miska s rozkvetlou *Draba bryoides*, kterou před nenechavci bránil pichlavý kaktus či spíše opuncie.

Manželé **Holzbecherovi** z Lelekovic zapůjčili na výstavu kolekci zakrslých vrb, konkrétně *Salix krylovii*, *S.onychiophylla*, *S.anglorum*, *S.finmarchica*, *S.moorei* a křížence *S.reticulata* x *repens*. Plnokvětý pryskyřník alpský *Ranunculus alpestris* 'Flore Pleno' ve třech exemplářích přitahoval pohledy návštěvníků, ke koupi však nebyl. Pryšec mandloňovitý *Euphorbia amygdaloides* 'Purpurea' je sice do skalky moc velký, ale jako menší solitéra se v její blízkosti uplatní znamenitě.

Přítel **Míček** mi udělal radost pěkně osázenými miskami. Jedné dominoval jilm a druhé habr.

Vítek **Hrabě** zapůjčil na výstavu pěknou bonsajovanou *Prunus prostrata*, ze své sbírky lýkoců pak představil hezký keříček *Daphne tangutica*.

Líbila se mi miska s drobným koniklecem *Pulsatilla albana*, který vystavovala přítelkyně **Rudická** z Kyjova.

Přítel **Sedláček** občas přiváží na výstavu vřesovištní rostlinu *Cassiope tetragona* s bílými zvonečky květů. Letos byla ve zvlášť dobré kondici.

Mnohé rostliny přítele **Martinka** z Letovic kandidují na ocenění. To se letos vyhnulo velkému trsu, který otevřel květy až ke konci výstavy. Byla to **Haberlea**, ale s čistě bílými květy.

Příteli **Balážovi** z Dolní Rožínky musím věnovat více řádků. Umí to s orchidejemi, to jsme se již několikrát přesvědčili a letos to potvrdily jeho misky se vstavači a tořičem *Ophrys tentredinifera*. Umí to samozřejmě i se skalničkami. Velká mísa se semenáčky hvozdíku *Dianthus alpinus* s květy několika odstínů růžové až červené byla často středem obdivu. Totéž platí i o turanu *Erigeron 'Canary Bird'* s měsíčně žlutou barvou květů a o třech rostlinách z klenotnice - *Pyrethrum leontopodium*, *Anthemis carpatica var. cretica* a neúnavně žlutě kvetoucí silné rostlině *Morisia monathos*.

Hodně se mi líbila keramická miska se sukulentem *Rosularia sp.* přítele **Nedělký**.

Z mých rostlin chci vzpomenout na žlutokvětou škornici *Epimedium perralderianum*, která je podobná *E.pinnatum ssp. colchicum*, ale roste pomaleji a má krásnější olistění. *Ajuga reptans 'Valfredda'* je nový kultivar zběhovce s menšími, krásně vybarvenými listy a modrými svícny květů. Z ostřic jsem vystavoval dva vlhkomilné druhy, a to *Carex elata 'Aurea'* se žlutými listy a pěknými květními klásky a *Carex nigra 'On Line'* s namodrale zelenými listy s méně zřetelnými zlatými proužky na okraji listů.

V září nás ještě čeká malá **podzimní výstava**, spojená s burzou rostlin. Termíny viz Burzy rostlin.

Mojmír Martan

BURZY ROSTLIN 2005

Jarní burza rostlin proběhla úspěšně a zajistila nám potřebné finance pro klubovou činnost.

Podzimní burza rostlin se uskuteční v září 2005.

Příjem zboží:	čtvrtek 8.9.	12-18 h
Prodej:	pátek 9.9.	9-18 h
	sobota 10.9.	9-18 h
	neděle 11.9.	9-17 h
Likvidace:	neděle 11.9.	17-18 h

VÝMĚNA SEMEN

Dobře vyčištěná a správně označená semena spolu s čitelným, abecedně řazeným seznamem darovaných semen zasílejte, na adresu:

Dr.Vít Hrabě, Klíny 63, 615 00 Brno.

Uzávěrka příjmu semen do akce je 3.11.2005, kdy semena můžete ještě odevzdat osobně na členské schůzi. Vyhotovený seznam semen budeme automaticky zasílat pouze dárčům, ostatním zájemcům jen na požádání. Máte-li e-mailovou adresu, prosíme o její sdělení.

KNIHOVNA

Klubová knihovna je bohatší o starší knížku, kterou jsme dostali darem od přít.Poláka. Jmenuje se **Skalničky**, byla vydaná v roce 1971, autorem textu je Čestmír Böhm, barevných obrázků J.Windsor a K.Švarc.

V poslední době se na knižním trhu objevilo několik zajímavých knih, které by mohly zajímat i Vás. V naší klubové knihovně je sice nemáme, ani o jejich nákupu neuvažujeme, v knihkupectví se ale dají sehnat.

První titul se jmenuje **Ohrožené rostliny města Brna**. Doposud vyšly 3 díly, první v roce 1997, druhý 1999 a třetí v roce 2001. Autory jsou pánové Lubomír Tichý, Jindřich Šmiták a Radomír Řepka. Jsou to útlé, brožované knížečky (cena jednoho dílu se pohybuje kolem 100 Kč, v Brně jsou k dostání např. v knihkupectví Barvič-Novotný na České či Masarykové ulici). Publikace podává základní informace o současném rozšíření vybraných ohrožených rostlin na území Brna. Jsou zde rozebrány i problémy ochrany brněnské přírody, včetně přehledu vyhynulých rostlinných druhů, ve druhém dílu je navíc mapa významnějších botanických lokalit města Brna, součástí třetího dílu je regionální červený seznam ohrožených druhů cévnatých rostlin. Rostliny jsou zachyceny na černobílých perokresbách i na barevných fotografiích. Myslím, že každý správný brněnský patriot, ochránce a milovník rostlin by měl tuto třídílnou publikaci mít ve své knihovničce.

Druhým titulem je **Klíč ke květeně České republiky**, vydaný v nakladatelství ACADEMIA r.2002. Pořídíte ho za necelé tři stovky. Zahrnuje cévnaté rostliny České republiky v co největší úplnosti a řeší některé taxonomické problémy, především akceptuje koncepci širších rodů, která více odpovídá tradičním přístupům a zároveň neodporuje současným znalostem. Malý příklad: pokud jste se doposud nenaučili hlaváček jarní *Adonis vernalis* nazývat *Adonanthe vernalis*, tak už se o to ani nesnažte...

Třetí kniha, na kterou chci upozornit, vyšla v loňském roce v nakladatelství REBO se jmenuje **Trávy, traviny a kapradiny**, autorkou je Ulrike Leyhe (jedná se o překlad z němčiny). Od 95 stránkové knížky v ceně asi 150 Kč nemůžeme očekávat kompletní zpracování této problematiky, která (a to se týká hlavně kapradin) byla na českém knižním trhu doposud dosti opomíjena. Přesto podává základní přehled nejkrásnějších travin, trav, bambusů a kapradin, zabývá se praktickými problémy (výsadba, hnojení, množení, ochrana před zimou apod.) a návrhy výsadeb.

Další knihy, na které si dovolím upozornit, byly vydány v nakladatelství Timber Press a jsou tedy v angličtině. **The Color Encyclopedia of Hostas**, jejímiž autory jsou Diana Grenfell a Michael Shadrack je cenná a velmi přehledná kniha formátu A4. Na 400 stranách a 800 kvalitních barevných fotografiích podává ucelený přehled druhů a kultivarů rodu *Hosta* (u nás se jim také říká funkcie nebo bohyšky). Obliba bohyšek vzrůstá, v posledních letech je možné i u nás zakoupit mnoho krásných kultivarů těchto vynikajících, odolných rostlin vhodných do stínu a polostínu. Jsou ozdobné hlavně svými listy, ale i květy, které se objevují v letním období, mají bílou nebo levandulovou barvu, u některých kultivarů voní. Listy mají úzké, srdčité nebo okrouhlé, hladké či krabaté, barvy nejčastěji zelené, šedomodré, žluté či bílé, časté jsou vícebarevné kombinace. Jednotlivé kultivary se liší vzrůstem, obří jsou přes metr velké, miniaturní se hodí do nádob a do skalek. Kniha byla vydána v roce 2004, lze si ji u nás objednat přes firmu MED SERVIS s.r.o., Všetičkova 29, 602 00 Brno, tel./fax: 543241146, <http://www.volny.cz/medservis>. Dodací lhůta se obvykle pohybuje do 1 měsíce, cena knihy je 1550 Kč.

Pokud se více zajímáte o okrasné trávy, pak máte možnost si zakoupit nové vydání knihy Ricka Darkeho **Ornamental Grasses**. Starší velkoformátové vydání této knihy si můžete půjčit v naší klubové knihovně. Tato knížka vyšla v roce 2004 v téměř kapesním formátu A5. Na cca 230 stránkách najdete 320 barevných fotografií a popis 430 druhů a kultivarů okrasných travin, včetně některých novinek, které nejsou obsaženy v předešlém vydání. Lze ji objednat přes výše uvedenou firmu za 675 Kč, což je cena velmi přijatelná.

Pravidla pro půjčování knih byla na tomto místě již mnohokrát publikována, výpůjční dny jsou uvedeny v závěrečném přehledu akcí klubu. Veškeré dotazy, týkající se knihovny, směřujte na přítele Martana.

PĚSTITELSTVÍ

Miniskalka na talíři

Milujete skalničky a také máte málo místa pro svoje miláčky? Zvláště pro ty nejžádanější co vykázané místo na skalce nepřijmou a raději odejdou na skalku nebeskou? Byla by tu možnost si je podržet v dohledu a pro potěšení. Co takhle udělat si miniskalku na talíři?

Ten nápad se nevyrojl v mé hlavě. Takovými myšlenkami už se zabývalo více lidí a nejen v zemi České. Jeden z prvních byl asi ing. Holzbecher v Arboretu VŠZ v Brně (dnes MZLU) ve známé „Zahradě miniatur“ Mně se to kdysi dávno moc líbilo. Dnes už to tam není ono - chybí tomu s největší pravděpodobností peníze na pracovitě ruce.

Protože mám místa poskrovnu, tak už pár let zkouším něco podobného vytvořit. Viděla jsem podobné pokusy u několika skalničkářů a z vlastních pokusů mám už dost zkušeností. Naposled mě to zase vzalo za srdce, když jsem si přečetla v anglickém skalničkářském časopise „The Alpine Gardener“ článek Davida Philbea o miniaturních tufových zahradách.

Travertin, jak všichni dobře víme, je pro celou řadu vzácných skalniček jedinečným prostředím. Mám na své minizahradce tři velké travertinové kameny osázené miniskalkami. Jsou umístěny v trávniku už téměř 20 let. Kytíčkám se tam daří. Jenže s touhle krásou se na žádné výstavě pochlubit nemůžete. A pak je tu ještě jeden zápor. Ten vzácný kámen je 1/3 výšky pěkně skrytý v zemi, aby mohl nasávat dostatečné množství vláhy a to je moc velká ztráta pro pěstování.

Už před 15 lety jsem zkusila jeden kámen o rozměrech 40x20x30 cm usadit do bonsajové nizoučké obdélníkové mísy na slaboučkou vrstvičku těžké země. Kámen vyplňuje téměř celou mísu, malé mezery mezi kamenem a mísou jsou rovněž vyplněny zeminou až po okraj mísy. Kámen jsem si osázela několika vzácnějšími rostlinami. Zasazený ždibíček *Draba bryoides* má dnes rozměry 12x12 cm, je krásně vypouklý a tvrdý jak kámen. Každý rok parádně kvete a vystaven se těší velké oblibě.

Jak tedy na to, abychom na výstavě skalniček oslnili návštěvníky skvostnou miniskalkou na talíři?

Nejdřív musíme mít ten talíř a příslušný travertinový kámen vhodného tvaru. Ten travertinový kámen je právě alfou a omegou celého úspěchu díla. Musí být pohledný a musí plnit dobře funkci prostředí pro zvolené rostliny. Příliš tvrdý travertin hůře nasává vláhu obzvláště tehdy, když je hodně vysoký. Také otvory se do něho dělají obtížně. Příliš měkký

tzv.tuf nám zase může brzy odejít, protože se vlhkem začne časem rozpadat. A dnes už se travertin shání obtížně.

Musíme si vybrat kámen ne moc tvrdý a hodně pórovitý tak, aby téměř úplně vyplňoval zvolený talíř. Můžeme si pomoci také tak, že svoje horstvo sestavíme z několika kamenů, které spojíme betonkem z cementu a jemně rozdrčeného travertinu. Takové spoje dokonale splynou s kamenem a nejsou nápadné.

A na jaký talíř umístíme svoje minihorstvo? Dobře mohou posloužit větší, hodně mělké bonzajové misky. Tvar misky musíme vybírat s ohledem na tvar kamene (kulaté, oválné, obdélníkové). Hloubka misky by neměla být větší než 5-7 cm. A všechno to dohromady musíme sladit se svými tělesnými zdatnostmi, nebo zdatnostmi partnera, abychom se svým výtvozem mohli manipulovat. Příliš malý kámen nám bude vysýchat a příliš velký bude těžký.

Jak postupovat dál, když to základní už máme? Plochu kamene, která dosedne na talíř zarovnáme. Pro lepší udržení vláhy uděláme dole uprostřed kamene výduť, kterou vyplníme čerstvým rašeliníkem. Ještě než kámen na talíř usadíme, rozvrhneme si osázení a pro jednotlivé rostliny vyvrtáme patřičné otvory (ø 3-4 cm, hloubka 7-10 cm). V nádobě uděláme ocelovým bodcem mělké rýhy křížem (několikrát překřížíme) a vyplníme je cementovou kašičkou a usadíme kámen. Necháme své dílko asi 3 dny řádně utvrdnout a pak už můžeme sázet.

Sázíme brzy na jaře (březen) nebo až koncem srpna, pokud je opravdu chladno a vlhko. Jarní sázení je jistější.

Rostliny narostlé v pěstebních květináčích nejsou vhodné. Otvor v kameni vzhledem ke kořenovému balu je malý, kořeny by se moc poškodily a je větší pravděpodobnost uhynutí rostliny. Nejlepší jsou vlastní semenáčky nebo zakořeněné řízky co nejmenší, ale s dobrým kořenem bez poškození. Rostlinku vyjmeme ze substrátu, kořínek vsuneme do vyvrtaného otvoru přibližně do středu a opatrně zasypáváme vhodným substrátem. Malým tupým dřevěným kolíčkem opatrně substrát po částech udusáme až po povrch a ten ještě přikryjeme malými štěpinkami travertinu. Substrát musí být mírně vlhký a vzdušný, aby dobře přijímal vláhu. Nakonec zasazenou rostlinu opatrně zalijeme. Kámen před sázením musí být dobře napojený vodou. Je dobré si ho nachystat na podzim a nechat ho celou zimu napospas povětrnosti. Hotový výtvar umístíme na chladném a stinném místě až do doby, kdy začneme pozorovat, že rostliny začínají růst. Zpočátku můžeme vše přikrýt netkanou textilií pro lepší udržení vláhy.

Které rostliny jsou nejvhodnější? Ty, co narůstají velmi pomalu, tvoří pevné bochánky a nemají dlouhé květní stonky. Především *Androsace cylindrica*, *A.hirtella*, *A.pubescens*, *A.pyrenaica*, *A.vandelii*, *Arenaria teraquetra var.granatensis*, *Dianthus microlepis*, *D.glacialis ssp.gelidus*, *D.brevicaulis*, *Draba dedeana*, *D.paysonii*, *D.bryoides*, *D.rigida*, *Edraianthus pumilio*, *Globularia repens*, *Jankaea*, *Polygala calcarea 'Lilet'*, *Primula allionii*, *P.daonensis*, *P.kitaibelli*, *P.tyrolensis*, *P.pedemontana*, *Saxifraga 'Arco'*, *'Cranbourne'*, *'Jenkinsiae'*, *'Walter Irwing'*, *'Winifred'* a novější šlechtění, pokud příliš nepřirůstá, *Physoplexis comosa*, *Silene acaulis*, *Petrocallis pyrenaica*, *Eritrichum nanum* a na vhodném místě *Dionysia* - drobné druhy. Dají se použít i maličké dřevinky jak listnaté (*Daphne striata*), tak jehličnaté. Možností je mnoho.

Vybíráme si podle toho, čeho chceme dosáhnout. Můžeme volit rostliny kvetoucí ve stejnou dobu (jaro - hlavně na výstavu) nebo tak, aby po celé vegetační období něco kvetlo. Také můžeme volit jen jeden druh rostlin v různých barvách (*Saxifraga*, *Primula*) nebo vysázet jen

jeden druh - efektní je *Physoplexis comosa* nebo *Jankaea*, případně volit rostliny jen jedné barvy.

Osázení volíme vzhledem k místu, kde chceme talíř s miniskalkou umístit. Takovéto pěstování má ještě výhodu v tom, že s miniskalkou můžeme podle nároku rostlin manipulovat (potřeba sucha v určitém období ap.)

Jak udržet vláhu? Malá plocha miniskalky by mohla rychle přeschnout. Vodní režim musíme udržovat podle požadavků osázení (suchomilné, vlhkomilné). Dobré je důkladné mlžení. Přebytečná voda odteče a v mělké míse se udrží malá zásoba, kterou kámen postupně nasaje. Vůbec nejlepší je nechat na kámen kapat vodu z plastové lahve přes celou noc. Plastovou láhev zavěsíme nad střed miniskalky dnem vzhůru a uzavřeným víčkem propíchneme jehlou díрку. Voda pomalu vykapává a vsakuje se do kamene. Láhev neumístujeme vysoko. Jen asi 5 cm nad kámen, aby se kapka moc nerozstříkovala.

Co v zimě? Rostliny, které snášejí rozmary přírody v zimě ponecháme venku, pokud je mísa odolná proti roztrhání mrazem. Jinak jsme nuceni uložit miniskalku do studeného skleníku nebo pařeniště a celou nádobu až po okraj dát do země. Při zimních oblevách vlhkomilné rostliny zalít (lomikameny)!

Tak co, pustíte se do toho? Já už mám takové miniskalky tři. Tu poslední jsem si udělala letos na jaře a rostlinky se v ní mají k světu. Už se těším, až na jaře rozkvetou. Dokonce zasazený *Edraianthus pumilio* v létě kvetl a i *Primula pedemontana* rozkvetla a *Primula allionii* přisadila růžičku.

Udělejte si novou radost, je jí na světě málo, přičiňte se o její rozšíření. Já Vám k tomu přeji hodně úspěchů.

Jindra Pelantová, Žďár nad Sázavou

Aster linosyris - hvězdnice zlatovlásek

Tuto astru mám na skalce na stejném místě na slunci přes 20 roků. Žije si bez jakékoliv mé péče. Na první pohled ve vás vzbudí pocit, že to astra ani není. Je to tím, že má v celém úboru květy jen trubkovité, zlatožluté. Listy má čárkovité, husté, v uspořádání podobném listům lnu. V době květu od srpna do října listy naspodu lodyhy postupně opadávají. Rostlina v květu je vysoká, aspoň u mne, kolem 30 cm.

Aster linosyris je evropský druh, u nás v přírodě se může vyskytovat na suchých stepních stráních.

Množit ji lze dělením trsů na jaře nebo výsevem.

Tato astra není na našich skalkách moc rozšířená, přestože pro její bezproblémové pěstování a hlavně pozdní květenství by si rozšíření určitě zasloužila.

Josef Hadač, Syrovice u Brna

Poznámka: V botanické literatuře může být uváděna pod synonymy *Crinitina lynosyris* nebo *Linosyris vulgaris*. Divoce se vyskytuje i na několika lokalitách na území Brna.

Petrocosmea - zimná kráska

Predstavujem Vám rastlinu z rodu *Petrocosmea*, ktorý je pre väčšinu skalničkárov neznámy, mňa nevynímajúc. Keď sa píše článok, je predpoklad, že danú problematiku má autor dobre zvládnutú, takpovediac v malíčku. Berte to tak, že skôr chcem ukázať niečo nové

na diskusiu a nie dávať dlhodobé skúsenosti, prípadne návody o pestovaní a rozmnožovaní. Zo zvedavosti som pátral v dostupnej literatúre, ale takmer nič som sa nedozvedel a internet mi ponúkol len pár strohých informácií.

Pred dvoma rokmi som na jednej zahraničnej ceste dostal hneď na prvý pohľad zaujímavú rastlinu s názvom *Petrocosmea forrestii* a majiteľ mi ju dával so zdvihnutým prstom, že sa jedná o vzácny druh konkrétne pochádzajúci z čínskej oblasti Yunnan a že neznáša silné mrazy. *Petrocosmea forrestii* Craib. je druh, ktorý si vie každý skúsenejší pestovateľ zaradiť do čeľade *Gesneriaceae*. Pre ozrejmenie spomeniem, že táto čeľaď má najväčšie ťažisko v trópoch. V Európe však máme z tejto čeľade pozostatky z teplej treťohornej kveteny a prezentujú to rody *Haberlea*, *Jankaea* a *Ramonda*, ktoré sú dobre známe našim pestovateľom. Vo východnej Ázii sa však vyskytujú asi dve desiatky rodov z tejto čeľade a jedným z nich je aj rod *Petrocosmea* zahŕňajúci zhruba 30 druhov, ktoré rastú na skalách až do výšky 3300 m n. m. V rôznych zdrojoch sa najčastejšie spomínajú druhy *Petrocosmea flaccida*, *P. kerrii*, *P. nervosa* a *P. paryorum*. Bližšie opíšem moju rastlinu, ktorá pôsobí hneď na prvý pohľad veľmi jemným a krehkým dojmom. Zo stálozelenej prízemnej ružice s priemerom 8 cm vyrastajú tmavozelené širokokopijovité až kosoštvorcové listy, ktoré sú pritísnuté k terénu podobne ako pri rode *Ramonda*. Na hornej strane sú chlpaté a bradavičnaté, čím pôsobia mäsitým dojmom. Z listovej ružice vyrastá niekoľko chlpatých stvolov, ktoré sú 5 cm vysoké a zakončené jedným bielym kvetom s výrazným dolným trojcípym pyskom. Takýto je teda hrubý opis. Najviac čím ma táto rastlina zaujala je doba kvitnutia. Keď mi prvý krát zakvitla koncom jesene a kvitnutie vydržalo celú zimu, myslel som si, že je to dočasná anomália. O ďalší rok sa to však zopakovalo s tým, že zakvitla ešte bohatšie (16 kvetov), čo je znak, že sa jej darí a zimné kvitnutie je normálne. Vysadená je celoročne v skleníku v andezitovej skalke na jej úpäť, takpovediac úplne v kúte, kde sa vôbec nedostanú priame slnečné lúče. Zároveň je toto miesto chránené pred silnými mrazmi, ale pri extrémoch, keď vonku klesá teplota pod -12°C cez rastlinu prehodím netkanú textíliu. Pôda tu sice zamrzá len krátkodobo, ale vidieť to na niektorých kvetoch, ktorým zhnednú (omrznú) okraje. Široká špára, v ktorej je rastlina vysadená sa vyplnila drnovkou, rašelinou a kamennou drvinou v rovnakom pomere. Substrát udržiavam celoročne vlhký až mokrý. V susedstve tejto krásky pestujem ďalšie citlivky na silný mraz a sú to: zaťahujúca *Corydalis pachycentra*, silne pomúčená *Primula boveana* zo Sinajského poloostrova a viac na svetle umiestnená *Morisia monanthos* z Korziky. Cez zimné mesiace sa *Petrocosmea* teší veľkej pozornosti, lebo vidieť kvety v nevykurovanom skleníku keď vonku vládne tuhá zima nie je bežná vec a cením si aj dĺžku kvitnutia od novembra do apríla.

Z tohto všetkého je jasné, že tento rod môže obohatiť zbierky len v skleníkoch, alebo ako prenosná rastlina v kontajneroch. Ak dokážete rastlinu chrániť pred silným mrazom a slnkom, tak môžem povedať, že je ináč nenáročná. Keď viete vytvoriť tieto podmienky a naskytne sa Vám príležitosť tento rod zaobstarať, tak neváhajte.

Róbert Roth, Kremnica

Co nového v jehličinách

Jehličiny zkrášľujú každú skalku a do skalky patrí. Nyní jsou v popředí zájmu hlavně smrky, jedle, borovice, tsugy, ale i jiné zakrslé.

Tento trend se však také projevuje velkým nárůstem různých čarověnků a mutací. V současné době obíhají mezi pěstiteli seznamy, které jdou až do několika stovek. V tomto množství se nedaří orientovat ani profesionálním pěstitelům, vzhledem k tomu, že některé kultivary jsou k nerozeznání a liší se jen názvem na jmenovce. Přesto se v tomto množství

objeví kultivar, který něčím upoutá. Buď tvarem nebo barvou jehličí, velikostí jehlic apod. Na tyto chci upozornit. Popisy začnu jedlemi.

ABIES - jedle

Abies balsamea 'Nana' - starý, ale velmi pěkný kultivar, zdravě roste ve vyšších a chladnějších polohách nad 250 m nadmořské výšky. Na jižní Moravě a v teplejších polohách se mu nedaří.

Abies concolor 'PIGELMEE' - zakrslý kultivar jedle ojiněné.

Abies koreana 'SILBER KUGEL' - jeden z nejzakaršlejších kultivarů, vhodný do koryt.

'SILBER PEARL' - o malinko vzrůstnějšší.

'SILBER ZWERK' - zase o něco bujnější a vhodný do každé skalky.

'NADEL KÜSEN' - stejně vzrůstný jako předchozí, ale jiný tvar jehličí. K nerozeznání kultivar 'CISS'.

'OBERON' - velice krásný hustý kultivar se širšími jehlicemi, roste zdravě, vše doporučuji.

'BLUE ESKIMO' - další pozoruhodný výpěstek s namodralými jehlicemi.

Bujněji rostoucí, ale pěkné kultivary jsou: *Abies koreana* 'TUNDRA' a 'TAJGA'.

PINUS - borovice

V borovicích mě zaujaly tyto kultivary:

Pinus uncinata 'KOSTELNÍČEK' - doporučuji na zimu kryt z jehličí.

'JEŽEK' - doporučuji na zimu kryt z jehličí.

'NADEL KÜSEN' - hustá poduška, velmi hezká.

Pinus mugo 'VARELA' - hustá kulatá forma s dlouhými jehlicemi.

'MINIMA' - zajímavý kultivar s krátkými jehlicemi.

PICEA - smrk

Ze smrků doporučuji tyto kultivary. Začnu omorikami.

Picea omorika 'HORSTMANNII' - velice zakrslý kultivar, šedavé jehlice.

'TRIPLICENSIS' - zakrslý kultivar, krátké, ale typicky dvoubarevné jehličí.

'KAMENC' - trošku vzrůstnějšší.

'PIMOKO' - krásný zakrslý kultivar.

'DE RITER' - zajímavý kultivar s delšími hrubšími jehlicemi.

Picea orientalis 'HORSTMANNII' - zakrslý kultivar s pěkně živě zelenými jehlicemi.

Picea excelsa 'MIKULÁŠOVICE' - hrubší jehlice.

'BARI MINUTA' - zakrslý kultivar, zdravě roste.

Poslední kultivar, který mě upoutal, je od smrku pichlavého (stříbrného)

Picea pungens 'BALON' - zakrslá stříbrná kulička.

U zakrslých smrků jsem vyzoroval že po vysazení rostou pomalu, ale některé druhy po pěti až šesti letech, kdy už jsou řádně zakořeněné, zvětší své přírůstky a rostou pak bujněji.

CO NÁS ZAJÍMÁ

Co jsme viděli na květnovém zájezdě

Zpráva z klubového zájezdu do severozápadních Čech

Po několika nepříliš pěkných dnech jsme odjžděli za dost chladného rána, ale už cestou směrem na Prahu vše nasvědčovalo tomu, že bude hezký slunečný den.

Poklidnou jízdou po dálnici jsme před polednem dorazili do Troje. Cílem prvního dne byla návštěva botanické zahrady a ZOO v Praze-Tróji. Nejdříve jsme zašli do tropického skleníku Fata Morgana, který byl poprvé otevřen veřejnosti v létě 2004. Tam si každý přišel „na své“. Ve třech klimaticky odlišných částech – sukulentní, nížinný deštný les a horská část – jsou zastoupeny rostliny z různých koutů světa, např. Austrálie, Mexika, Afriky, Ameriky, Asie, Venezuely, Madagaskaru atd. Někteří zde obdivovali popínavky, sukulenty a další, které pěstují i doma jako pokojovky. Ve skleníku jakoby „ve svých domácích podmínkách“ jsou však svojí velikostí a barvou květů nesrovnatelné s těmi z našich domovů. Mě třeba nejvíce zaujaly masožravky.

Pokračovali jsme prohlídkou venkovních ploch botanické zahrady se spoustou zajímavých trvalek, skalniček, cibulovin, keřů a stromů. Podívali jsme se i do skalničkového skleníku. Nejvíce se nám však líbila japonská zahrada s právě kvetoucími rododendrony a azalkami, s javory a různými dřevinami. Celkově moc hezká úprava působila uklidňujícím dojmem. Pod japonskou zahradou jsme se prošli slunnou strání mediteránu, kde jsou stepní, polopouštní rostliny jako různé trávy, hvozdíky, písečnice atd.

Nejednomu z nás se také líbila vinice sv. Kláry, která je též součástí botanické zahrady. Vinice má prastarou historii, sahající až do 13. století. Nachází se na prudkém svahu směrem k trojskému zámku. Nahoře na svahu jí vévodí kaple sv. Kláry. Ošetřování vinice a sběr hroznů je možný pouze ručně. Pěstují zde různé kvalitní odrůdy a vína z nich vyrobená se dají srovnat např. s nejlepšími rakouskými víny.

Po prohlídce botanické zahrady někteří zašli do ZOO, někteří si zase prohlédli trojský zámek a jeho okolí.

Trochu znavení chůzí a teplem jsme zasedli do autobusu a ujžděli do Děčína na ubytování. Od Ústí nad Labem se začal měnit ráz krajiny. Je jiná, než na jakou jsme zvyklí – dívali jsme se na čedičové kopce, kolem Děčína zase na pískovce.

Druhý den nás po celou dobu provázel předseda děčínského klubu skalničkářů přítel Liška. Začali jsme návštěvou u př. Ženkové. Její skalka s hodně dřevinami, hlavně čarovníky, vypadá velice hezky. Ze skalniček nás zaujaly drobnokvěté a plnokvěté lewisie. Cestou k dalšímu skalničkáři jsme zaparkovali na Labské stráni a procházkou sešli na skalní vyhlídku Belvédér. Pod námi tekoucí Labe určuje hranici s Německem. Př. Liška nám ukázal poslední stavení v Česku.

Postupně jsme navštívili ještě další skalky a na všech bylo co obdivovat. Oproti našim skalkám bylo na nich více různých velmi pěkných a hezkých uspořádaných dřevinek, hlavně

čarovníků. Př. Liška má z nich vytvořenou sbírku, má také velice pěknou sbírku saxifrág.

V zahradnictví v Nebočanech u př. Šestáka jsme obdivovali jednak právě kvetoucí azalky a rododendrony všech barev, různé vzrostlé dřeviny, ale hlavně jsme hodně nakupovali. Má velký výběr azalek a méně obvyklých dřevin, než jaké jsou běžně k dostání v prodejnách. Z tohoto dne se mi snad nejvíce líbila poslední skalka př. Wurzela v Ústí nad Labem s velice zajímavými skalničkami, obdivovali jsme nádherný *Rhododendron campylogynum myrtilloides* s fialkovými zvonečky květů.

V neděli na zpáteční cestě do Brna jsme u České Lípy navštívili další dvě skalky a opět jsme viděli něco jiného a zajímavého. U př. Surovce bylo všechno možné – sukulenty, dřeviny, skalničky, bonsaje a fuchsie. Hodně se líbila velká zahrada př. Valentové v Jezvé. Kromě skalky má na velké ploše trávníku ostrůvky s kameny a dřevinami a s bonsajemi. Působivou dekoraci tvořily vybělené samorosty, které měly i svoje názvy, jako krápníková jeskyně, poupě, rozvitý květ a další. Na závěr našeho putování jsme se na chvíli zastavili podívat na skalku u pardubického př. Pechy.

Zájezd jsme zakončili prohlídkou zámku s dobře vybaveným interiérem v Častolovicích.

Marta Ruttkayová

INFORMACE Z KLUBU

Z členské základny

K 1.1.2005 bylo v našem klubu 184 členů.

Za 1. pololetí roku 2005 došlo k těmto změnám:

Přírůstky:

Bařina Petr
Kopecký Karel
Pavlovičová Iveta
Řeháček Zdeněk
Švábová Ivana

Úbytky: neplnění čl. povinností

Kopřiva Jindřich	úmrtí
Fialová Zdeňka	na vlastní žádost
Jung Jiří	na vlastní žádost
Michálková Martina	na vlastní žádost
Blovský Jaroslav	neplnění čl. povinností
Bradna Bohumil	neplnění čl. povinností
Geriš Rodan	neplnění čl. povinností
Krulová Zora	neplnění čl. povinností
Nečas Petr	neplnění čl. povinností
Páník Kamil	neplnění čl. povinností
Pražák Martin	neplnění čl. povinností
Řičanová Helena	neplnění čl. povinností
Slaná Božena	neplnění čl. povinností

Svačina Jiří	neplnění čl. povinností
Vlk Miroslav	neplnění čl. povinností
Zeljenková Marie	neplnění čl. povinností
Žiškova Anna	neplnění čl. povinností

Pro zaslání Zpravodaje číslo 52 poštou, je rozhodná platba za rok 2005.

Stav k 1.1.2005	184
přírůstky	5
úbytky	-17
<u>Stav k 30.6.2005</u>	<u>172</u>

Upozorňujeme všechny členy, že členské příspěvky na rok 2006 se platí od 1. ledna do 31. května 2006. Nezaplacení do tohoto termínu budeme pokládat za nezájem o další členství v Klubu a bez dalšího upozornění člena vyloučíme.

Nejvýhodnější je placení přímo na členských schůzích, kde si členové současně odeberou příslušný Zpravodaj.

Všichni, kteří na schůze nedochází a požadují zasílání Zpravodaje poštou, musí mít vedle členského příspěvku (**150,- Kč**) ještě zaplacené poštovné (25,- Kč v ČR a 60,- Kč ve SR). Pro zaslání lednového Zpravodaje č. 53 bude rozhodná platba příspěvků za rok 2005, pro zaslání zářijového Zpravodaje č. 54 bude rozhodná platba za rok 2006. V lednovém Zpravodaji, který bude odeslán poštou, bude přiložena pošt. poukázka na zaplacení příspěvku na rok 2006.

Členské příspěvky posílejte na adresu: Servisová Marie
 Jahodová 40
 620 00 Brno
 tel. 545229648

Marie Servisová

Drobné zprávy a informace

- Ve dnech 16.-18.9.2005 se tři zástupci našeho klubu zúčastní tradičního setkání skalničkářských organizací, které letos pořádají skalničkáři ze slovenského klubu Drietoma. Setkání se ale uskuteční ve Starém Hrozenkově.
- Navštivte naše internetové stránky, mají adresu **www.cmail.cz/kasvo** .
- Uzávěrka 53. čísla časopisu Skalničkářův rok je 15.12.2005.
- Pište prosím články, jejich zásoba je téměř vyčerpána. Příspěvky posílejte na adresu: Ing.Mojmír Martan, Úvoz 7, 602 00 Brno, nebo na e-mail: mojcom@email.cz
- Spojení na některé členy výboru klubu:
 předseda Ing.Škorpil: 543 240 820, 605 034 400
 jednatelka V.Salzbürgerová: 548 522 637, 732 522 841
 vedoucí burzy K.Vlček: 546 217 569, 721 648 122
 knihovna, zpravodaj, výstavnictví - M.Martan: 543 248 472, 728 235 171

Kalendář akcí klubu v 2.pololetí 2005

1. 9.	16.30	členská schůze s přednáškou (Křenová)
8. 9.	12.00-18.00	příjem rostlin na podzimní burzu a výstavu (Bystrc)
9. 9.	9.00-18.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
10. 9.	9.00-18.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
11. 9.	9.00-17.00	podzimní burza - prodej (Bystrc)
11. 9.	17.00-18.00	likvidace podzimní burzy a výstavy (Bystrc)
15. 9.	16.00-16.30	půjčování knih v klubovně (Bystrc)
6.10.	16.00	členská schůze + exkurze(BZAMZLU Černá Pole)
20.10.	16.00-16.30	půjčování knih v klubovně (Bystrc)
3.11.	16.30	členská schůze s přednáškou (Křenová) nejzazší termín předání semen do výměny
24.11.	16.00-16.30	půjčování knih v klubovně (Bystrc)
1.12.	16.30	členská schůze s přednáškou (Křenová)
15.12.	16.00-16.30	půjčování knih v klubovně (Bystrc) uzávěrka Zpravodaje č.53
21. 1.2006	9.00	výroční členská schůze (Křenová)

Nepředvídatelné události mohou způsobit změny v programu, čase i místě konání příslušných akcí.

Připravil Ing.Mojmír Martan